

**บันทึกหลักการและเหตุผล**

**ประกอบมาตรการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ**

**ที่มา**

ด้วยคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2541 ได้พิจารณาเกี่ยวกับผลการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. กรณีทุจริตในการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในกระทรวงสาธารณสุขแล้วเห็นชอบตามข้อเสนอของรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ที่มีความห่วงใยในการสอบสวนของคณะกรรมการ เนื่องจากผู้ที่รู้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทุจริตขาดความมั่นใจที่จะให้ข้อมูล สำนักงาน ป.ป.ป. ได้หารือกับสำนักงาน ก.พ.แล้ว เห็นสมควรกำหนดมาตรการคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ เพื่อไม่ให้กระทบต่อการปฏิบัติงานในอนาคต คณะรัฐมนตรีจึงมอบหมายให้สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบเพื่อออกระเบียบหรือมาตรการในเรื่องนี้

**หลักการ**

กำหนดมาตรการและวิธีการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการเพื่อไม่ให้กระทบต่อการปฏิบัติงานในอนาคต และเพื่อป้องกันมิให้ผู้บังคับบัญชากระทำต่อข้าราชการดังกล่าวในทางที่ไม่เหมาะสมหรือขัดกับระบบคุณธรรม และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ข้าราชการเกิดจิตสำนึกว่า เป็นหน้าที่ของคนที่จะให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลด้วยความจริงต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนในการรักษาประโยชน์ของทางราชการ

**เหตุผล**

โดยที่ข้าราชการผู้รู้เห็นเหตุการณ์ใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อราชการ ตลอดจนการทุจริตและประพฤติกมิชอบต่าง ๆ ไม่กล้าให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลตามความเป็นจริงหรือส่งเอกสาร

หลักฐานแก่ผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน เนื่องจากขาดความมั่นใจว่าจะได้รับความคุ้มครองไม่ให้  
ประสบกับการถูกระทำใด ๆ ที่ไม่เหมาะสมจากผู้มีอำนาจหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง อันทำให้รัฐได้รับความ  
เสียหาย จึงจำเป็นต้องออกมาตรการฉบับนี้เพื่อให้ความคุ้มครองและจงใจข้าราชการให้  
ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์มากขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เรื่องหลักเกณฑ์และ  
แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าว  
โทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0206/ว 218  
ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2541 ด้วย

**มาตรการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ**

ด้วยสำนักงาน ก.พ. ได้นำเสนอรายงานการศึกษาเพื่อหาวิธีการจูงใจให้ข้าราชการ ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อราชการ ตลอดจนการทุจริตและประพฤติมิชอบต่าง ๆ ร่วมมือในการให้ถ้อยคำตามความเป็นจริงหรือส่งเอกสารหลักฐานแก่ผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน และข้าราชการเหล่านี้ซึ่งกระทำไปในฐานะผู้ให้ข้อมูลหรือพยานหรือผู้ร้องเรียน กล่าวหาจะต้องได้รับความคุ้มครองไม่ให้ประสบกับการถูกกระทำใด ๆ ที่ไม่เหมาะสมจากผู้มีอำนาจหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างกว้างขวาง

คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ. จึงมีมติให้กำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ และให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจนำไปใช้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ถือว่าการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ หรือการให้ถ้อยคำในฐานะพยาน ตลอดจนการส่งมอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ข้อ 2 ข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน จะต้องได้รับความคุ้มครองโดยมิให้ถูกกลั่นแกล้งอันเนื่องมาจากการให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานจากผู้บังคับบัญชา เช่น ถูกย้ายไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด หรือไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามความเหมาะสม หรือไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ หรือไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีและไม่ชี้แจงเหตุผลให้ทราบ หรือถูกดำเนินการทางวินัยโดยไม่ชอบธรรม เป็นต้น

ข้อ 3 ผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการที่ปฏิบัติตามข้อ 1 - ดังต่อไปนี้

3.1 ดูแลมิให้ถูกกลั่นแกล้งหรือข่มขู่ในทางใด ๆ จากผู้ถูกร้องเรียน ถูกกล่าวหา กล่าวโทษ หรือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2 ในกรณีที่เป็นการสมควรผู้บังคับบัญชาอาจปกปิดชื่อข้าราชการ  
ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ และดำเนินการสืบสวนในทางลับว่ามีมูลความจริง  
เพียงใดหรือไม่

3.3 ถ้าหากข้าราชการผู้ให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลในฐานะพยาน  
ถูกฟ้องร้องในคดีแพ่งหรืออาญาอันเป็นผลโดยตรงมาจากการให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลดังกล่าว  
ให้ผู้บังคับบัญชาขอความร่วมมือ หรือประสานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเป็นทนายแก้ต่างให้

ข้อ 4 เมื่อเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการให้ข้อมูลหรือการให้ข้อมูลในฐานะพยาน  
เป็นประโยชน์และผลดียิ่งต่อทางราชการ และถือเป็นตัวอย่างที่ดีได้ ผู้บังคับบัญชาอาจพิจารณาให้  
บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษได้ *Insider*

ข้อ 5 การกันบุคคลซึ่งมีส่วนร่วมกระทำผิดในเรื่องใด ๆ ไว้เป็นพยาน หรือการ  
ลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสอบสวน ให้อยู่ในดุลพินิจของ  
คณะกรรมการสอบสวน และผู้บังคับบัญชา *การกันผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยาน*

ข้อ 6 ในกรณีที่ข้าราชการผู้ให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลในฐานะพยานถูกกลั่นแกล้ง  
ด้วยประการใด ๆ อันเป็นผลโดยตรงมาจากการให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลดังกล่าว ให้ร้องขอความ  
เป็นธรรมต่อ ก.พ.เพื่อรายงานนายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป - *ข้อ 6 ของ ก.พ.ก*

ข้อ 7 ให้องค์การกลางบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการแต่ละประเภทถือปฏิบัติ  
ตามมาตรการนี้ และอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้กระบวนการ  
ในการให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการเกิดความเป็นธรรมและเหมาะสมสมควรแก่กรณีต่อไป